

Esztergomi Lapok.

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési árak

Egész évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.

→ Egyes szám ára 6 kr. ←

Szerkesztőség:

Széchenyi-tér (Szerencsés-féle ház),
 hová a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények küldendők.
 Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadóhivatal:

Széchenyi-tér (Szerencsés-féle ház),
 hová az előfizetési pénzek küldendők.

Hirdetések

és nyiltári közlemények a kiadóhivatalban vétetnek fel.

A bejelentési intézmény kérdéséhez.

Esztergom február 28.

E lapok legutóbbi számában azt olvastam, hogy a belügyminisiteriumban fontos tanácskozás tárgyává tették a városok idegenforgalma ellenőrzésének kérdését, s hogy állítólag nemely rendezett tanácsú város bejelentési intézményét fejleszteni kívánják. A ezikk, amely ezt tárgyalja, igen helyesen világítja meg a kérdést, különösen a helyi viszonyokat illetőleg és nem tudom eléggé méltányolni abban azt, hogy nem áll azok pártjára, akik mindenért a rendőrséget ütik, hanem inkább a viszonyok mostohaágában keresi az ismert bajok okát. Jól mondja, hogy nem tökéletes a jelenlegi városi rendőrség s helyesen világítja meg azt a kérdést, hogy miért nem nem actióképes. Csak egyben nem adhatok igazat a ezikk írójának, t. i. abban a vélelemben, hogy nemely r. t. város rendőrsége államosítva lesz. Ez még sokáig függőben marad a közigazgatás államosításának eszméjével együtt s

amíg ez utóbbi tekintetben végleges intézkedés nem történik, lehetetlen, hogy egy bár nagyfontosságú, de kisebb szervezet államosítása bekövetkezzék pláne úgy, hogy ez az államosítás csak bizonyos érdekek szem előtt tartásával részleges legyen. Fontosabb mindennél az, hogy ha nem megfelelő a bejelentési intézmény, miképpen lehet azt megfelelővé, az az olyanná tenni, hogy a főváros ismert közelsége és az e miatt megváltozott viszonyokban kielégítő eredményt biztosítson. Tisztán esztergomi szempontból ítélem meg a dolgot. Rendőrségünk tisztikara a vezető kapitány, alkapitány, fogalmazó és irnokból áll. Melléjük van rendelkezve két biztos, rendelkezésükre áll huszonegy rendőr három tizedessel. Nézzük azon munkakört, amely a rendőrkapitányi hivatalra hárul. Eljár az 1879: XL t. cz.-ben minősített és az 1880 évi XXXVII. t. cz. értelmében közigazgatási hatáskörbe utalt kihágási ügyekben; az 1879: XL t. cz. I. §-ának 2, 3 és 4 pontjai alapján alkotott szabályrendeletekben kihágásnak minősített cselekmények megtorlásánál és az 1877:

XIII. t. cz. alapján bíraskodik a szolgálati ügyekből folyó kihágási és magánjogi vitás kérésekben; az 1879: XXXI t. cz. alapján az erdei kihágások elbírálásánál; kezeli a tolonczügyeket és az ezzel kapcsolatos számadásokat; az 1888: VII. t. cz. alapján az állategészségügyi kihágási ügyekben hatósági hatáskörrel bír, de reá hárul az e tekintetben előjárósági hatáskörbe utalt teendőik terhe is, az 1883: XX. t. cz. alapján a vadászati kihágási ügyekben eljár és teljesíti a kárbeeséseket; az 1890: I. t. cz. alapján utrendőri ügyekben; az 1888: XIX. t. cz. alapján halászati ügyekben; az 1891: XIII. t. cz. értelmében a vasárnapi munkaszünetet sértők elleni kihágási ügyekben; az 1893: XXII. t. cz. értelmében a mesterséges borok készítését és forgalomba hozatalát ellenőrzi és a kihágások felett bíraskodik; az 1892 évi 53.236 sz. pénzügyminisiteri rendelet értelmében felügyel a szesz italok kimérésével és kismértékben elárúsításával foglalkozókra; az 1877: XXII t. cz. értelmében gyakorolja a községi bíraskodást; végrehajtja a pol-

Az „ESZTERGOMI LAPOK” tárczája.

Talán . . .

Ah, jöjj virágfakasztó szép tavasz!
 Jöjj minél előbb;
 Melenged fel a tél fagyát
 Mint tetted azelőtt;

Csalj rügyet a száraz ágra
 Minél hamarább,
 És hvid elő rejtekből
 A szép ibolyát;

Lombos fákon hadd daloljon
 A kis csalogány,
 Iczipiczi harmatcseppen
 Pajkos napsugár

Versenyezzen tarka lepkék
 Minden színivel
 S legyen újra vidám élet,
 Hol forrás szökell . . .

És ha mindent újra éltetsz
 Várva várt tavasz!
 Talán az én szivemben is
 Friss virág fakad! . . .

Censor.

A méltóságos ur nem fogad.

— Az Esztergomi Lapok eredeti tárczája. —

Most húsz esztendeje találkozott vele először. Akkor még csak tanfelügyelő volt, a kis Ilonka meg tanító. Könnyű volt vele megismerkednie, hiszen hivatalosan is felkereshette akárháyszor. Körülbelül három esztendeig tartott az ismeretségük, aztán a szép szőke Ilonkát megkérlette egy tanító és ő hozzá is ment. Valahová a felvidékre vitte, de már nem emlékszik, hogy hová. Különbben minek is gondolkozik most arról az asszonyról, hisz megfogadta, hogy nem törődik többé vele.

Odaült az íróasztala mellé és kezébe vette a kihallgatásra jelentkezettek névsorát. Hosszú fekete sorban volt feljegyezve a tanárok és tanítók névsora, akik a mai kihallgatáson beszélni óhajtottak a tanácsos urral. Néhány asszony-név is volt közöttük. Jobbára vidéki tanítók asszonyai valamennyien, akik eljöttek, hogy megkérjék a méltóságos tanácsos urat, hogy pártfogolja az urukat, hogy előbbre juthasson, mert az a néhány garas, amit ott a f. lusi iskolában kap, még a gyermekek neveltetésére is kevés. Feljött volna a tanító személyesen is, de hát nincs fekete ruhája, aztán tudja, hogy ugy nem illenek a méltóságos ur előtt megjelenni. De az asszony, az mehet, azt nem nézik milyen ruhában van.

Izgatottan futotta végig a névsort a méltóságos ur. Egy rémes gondolat villant meg az agyában. Hátha ez az asszony azért jött fel a fővárosba, hogy véle találkozzék? A hivatalos kihallgatást akarja felhasználni, hogy szóba állhasson vele. Biztosan pénzségélyt akar kérni. Másért miért is jöhetne? Persze, hogy azt, hisz talpig feketében volt, mikor délelőtt találkozott

vele. Talán az ura halt meg azért kellene a segítség.

Izgatottságát növelte, hogy a névsorban nem akad rá a nevére. Elfelejtette már, hogy hogyan is hívták azt a tanítót, aki elvette. Hiába gondolkozott, nem jutott eszébe. Aztán bátorította magát, hogy nem jön az az asszony, mert nem volt egyetlen özvegy sem a névsorban. Nem szeretett volna vele találkozni.

Amit tizenkét év óta soha sem érzett, most furdalta a lelkiismeret szava. Akkor megfogadta, hogy sohasem fogja elhagyni, csak egy kicsit szeresse. Megigérte, hogy majd elveszi, aztán mégse vette el. Mikor a szép leány megsugta neki, hogy most már kötelessége, hogy elvegye, mert másképp elemészti magát, mást keresett a számára, hogy a felelősséget és a botrányt elhárítsa magától. De megfogadta, irásba adta, hogy a gyermekéről gondoskodni fog. Kénytelen volt vele, mert az asszony kijelentette, hogy ha nem ad irást, hát nem megy hozzá ahhoz a tanítóhoz. És idáig még nem volt semmi baja vele. A jámbor férj talán ma sem tudja, hogy az első leányának csak a neve az övé. Egyszer látta mindössze, akkor is csak fényképen. Azóta mintha a föld nyelte volna el; az egésznek csak tizenkét esztendeje és semmi hírt sem hallott róluk. Már azt hitte, meg sem ismerné azt az asszonyt, akiről azt hitte valamikor, hogy a lelkiüdvössége függ tőle. De megismerte. Délelőtt mikor az utozán megpillantotta, azonnal ráismert. A szeme még most is olyan káprázatosan ragyog mint azelőtt, csak az arcát viselte meg a szenvedés, meg a nélkülözés. Látta, hogy merően néz rá az asszony, de úgy tett, mintha nem venné észre. Nem is köszöntötte, csak ment tovább a hivatal felé a titkárral, mintha mi sem történt volna.

A visszaemlékezés még jobban felizgatta

gármesternek, illetőleg a tanácsnak az állami és törvényhatósági közigazgatásra vonatkozó rendeleteit és más hatóságok megkereséseit, melyek rendőri közegek által hajtandók végre; végrehajtja az önkormányzat körében a képviselőtestületnek a rendőri hatáskörbe eső határozatait, támogatja és foganatosítja a tanács- és polgármester intézkedéseit az önkormányzatban és közrend érdekében a rendelkezése alatt álló rendőri közegekkel; fentartja a rendet és tisztaságot a város utcáin, óvja a személy- és vagyonbiztonságot; felügyel a piaci élelmi czikkekre, a vendéglők, fogadók és kávéházakra; felügyel a vágóhidra, mészárszékkekre, hentes üzletekre, általában a húsmérésre; a mértékekre, súlyokra- zálogüzletekre, a mérgek szerek árulására, vegyi vizsgálatokra, rendőri boncolásokra; a gypmester működésére, a bordélyházakra; gondoskodik a fertőtlenítésről, ragályos bajokban sinlődő állapotok kiirtásáról; ellenőrzi a lópor, kőolaj és más gyúlékony és robbanó szerek árulását és biztos elhelyezését; gondjának kell lenni a tűzvédelmi viz készletben lételemre, a kémények tisztántartására és a gyúlékony anyagok eltávolítására; fentartja a rendet tüz, víz és más közveszély alkalmával; felügyel az építkezésekre és bontásokra; kezeli a járlokat, végezteti az ebösszeírást, nyilvántartja az ebbérekét; a városban levő idegeneket nyilvántartja, felügyel a kóborló, rossz vagy gyanús előéletű egyének viselkedésére; az új bünvádi eljárás értelmében bünygyi elővizsgálatokat végez, szemmel tartatja a nyilvános helyeket, vigyáz a tiltott szerencsejátékokra; államrendészeti

gyenge idegzetét, hát felállt és sétálni kezdett a szobában, hogy szabaduljon a mult emlékeitől. De azok egyre kísértették. Azután egyszerre csak felkaczagott. Eszébe jutott, hogy mi módon házasította össze ezt az asszonyt az urával. Előadás után magához hívatta az akkor még fiatal tanítót és négyszem között megsugta neki, hogy a szép szöke Ilonka szereti. Az majd kezdet csókolt neki örömeiben, mert álmodni sem mert volna, hogy az a szép leány valaha szöke álljon vele.

Azán este elment a leányhoz is. Mikor belépett, az ott sirdogált az ablaknál, s türelmetlenül könyáztatott, pirban égő szép orcáját. Szemrehányóan nézett rá, mint a haldokló özike a vadászra, mikor megsebezte a gyilkos golyó. De ő vig kedvet mutatott.

— Örömhirt hozok Iluskám. Örömhirt, boldogságot.

A szép leány nem szólt semmit, csak nézett rá hosszan, kíváncsián.

— Asszony lesz nemsokára édesem. Igazi, valóságos férjes asszony — folytatta azután, s homlokán csókolta a leányt.

A szegény teremts oda volt az örömtől, a nagy boldogságtól. Azt hitte, hogy ő veszi el, ő a nagyságos tanfelügyelő ur. Nem is rosszul számított volna a kicsike, ma már méltóságos asszony lenne.

De hát csak tanítóné lett. Szegény nyomorgó falusi tanítónak a felesége. Nem is akart hozzá menni ahihoz az emberhez, csak akkor mikor látta, hogy a nagyságos ur csunyán cserben hagyta. De akkor is megfogadtatta vele előbb, hogy gondoskodni fog a gyermekéről.

— Nevetséges — mondogatta a méltóságos ur magában — hát hogy gondoskodjam róla, mikor azt sem tudom merre van? Ha azt akarta hogy adjak neki valamit, hát miért nem kért vagy irt, küldtem volna szivesen.

Ez rövid monológ egész megnyugtatta elcsitította a lelkismeretét. Elvégre is nem ő a hibás, ha nem irt neki soha egy sort sem a

szempontból felügyel a gyülekezésekre és csoportulásokra; engedélyezi a hangversenyeket, táncvigalmakat, erő és lovardai mutatóványokat, panorámák, állatseregletek más élék mutogatását; beszedi a kirótt bírságokat, ezekről számadásokat vezet; véleményt ad az erkölcsi és vagyoni bizonyítványokat kérők előéletéről, illetve viszonyairól; kezeli a szegényügyet, engedélyezi a gyűjtéseket, a magán és hivatalos jellegű hirdetéseket eszközölteti; eljár az építészeti, közlekedési, piaci és városi rendészet körébe tartozó ügyekben; kiállítja a cselédkönyveket felügyel a cselédszerzőkre; vezet iktató könyveket, betűsoros névmutatókat, nyilvántartási könyveket, ellenőrzi a közvilágítást, éjjeli inspektiókat tart és végzi az egymással pereskedő felek békéltetését.

Ezek azok a feladatok, amelyeket a rendőrkapitány három tisztjével végez. Tesék elgondolni, lehetséges e ilyen labirintusban úgy eljárni, hogy minden egyes feladat a hozzáfűzött igényeknek megfelelően oldásuk meg. Olyan munkakör ez, amely sisiphusi erőt, edzett idegrendszert, örökös tevékenységet igényel s ha valaki a mi rendőrségünket kritizálja, az vagy rosszakaratu, vagy avatatlan ember.

Visszatérve a bejelentési intézmény fejlesztésének kérdésére, önként érthető, hogy az a mostani viszonyok mellett csak úgy lehetséges, ha a rendőrség kebelében egy bejelentési osztályt szerveznek, amelynek első feladata egy kifogástalan lakás és czimjegyzék készítése lesz. Ha ez meg van, első követelmény a közlekedési eszközökön érkező

gyermekéről. Azaz dehogyan nem irt? Valami öt esztendőig majd minden évben négy öt levelet is kapott. De nem válaszolt egyikre sem. Bedobta azon felbontatlanul a tűzbe, ahogy a kezébe kapta. Ismerte már az írást, tudta, hogy kitől jön.

Odament az ablakhoz, aztán kinézetett a poros utra. Nézte amint jöttek mentek az emberek, s minden arra menőt figyelemmel kísért csakhogy azt az asszonyt elfelejtse. Itt-ott gondosabban öltözött urak is tüntek fel, akik egyenesen a hivatala felé tartottak. Bizonyára a kihallgatásra jelentkezettek közül valók, mert már közeledik a négy óra, az audenzia ideje. Éppen távozni készül az ablaktól, mikor a sarkon egy gyászruhás asszonyt látott befordulni. Egy pillanatig mozdulatlanul állott ott, aztán becsengette az inasát.

— Sándor, rosszul érzem magam mondja meg odakint az uraknak, hogy ma nem fogadok. Érti? Mondja meg hogy rosszul lettem.

Az inas távozni készült, hogy a parancsot teljeztse, de a méltóságos ur utána szólt.

— Sándor, itt van tíz forint, adja oda annak a gyászruhás szegény asszonynak. Segélyt kért, nincsen mit ennie.

As inas elvette, aztán kiment az előszobába.

— A méltóságos ur ma nem fogad mert beteg — szól harsány hangon aztán odalépett az asszonhoz:

— Tessék kérem, ezt a tíz forintot a méltóságos ur küldi, ma nem fogad, mert rosszul lett.

Az asszony arca piros lett a haragtól, s a pénzt visszaküldte.

— Mondja meg a gazdájának, hogy nem is akartam beszélni vele, csak ezt a czédulát öhajtottam átadni neki. — Ezzel átnyújtott egy összetépett levelet, meg egy gyászjelentést.

A legelső gyermeke két legfőbb okmányát.

Ifj. Tóth Béla.

idegeneknek ellenőrzése úgy a vonatról, hajóról való beszálláskor, mint akkor, midőn lakást bérelnek, vagy szállóhelyet választanak. Minden figyelemnek arra kell irányulni, hogy a lakosság a bejelentés intézményével megbarátkozzék, annak elegendhetlen fontosságát felismerje. Ez nem fog könnyen menni. Az első években könyörtelen szigor kell a végrehajtáshoz s természetesen az intézménynek mindazon eszközök meg kell adni, melynek felhasználásával czélt élhet.

Ezekben foglaltam össze a magam szerény nézeteit, kívánva, hogy az ügynek minél több lelkes barátja legyen, mert hogy elengedhetlenebb követelmény nem áll előttünk, azt senki sem vitathatja.

Nem Tamás.

Egy közgyűlésről.

— A kereskedő ifjuság önképző egyesületének közgyűlése. —

Esztergom február 24.

F. hó 24-én tartotta az esztergomi kereskedő ifjuság önképző egyesülete XXVII-ik évi rendes közgyűlést, mely abban különbözött az eddigi közgyűlésektől, hogy ezen dőlt el annak kérdése: életképes-e az egyesület tovább is. A tagok jelentős számban vettek részt a közgyűlésen s az önálló kereskedők közül ott láttuk Paulovits Gézát, Fedicska Rezsőt, Bargel Mihályt, Krausz Somát, Kardos Dezsőt, Metz Sándort s többeket azok közül, akik az egyesület bölesőjénél állottak, vagy annak fejlődési processusánál hatékonyan közreműködtek. A gyűlést Brutsy János elnök nyitotta meg s amíg egyrészt örömeinek adott kifejezést, hogy immár 27 éve áll fenn az egyesület, addig másrésztől fájdalommal említi fel azon veszedelmes tüneteket, amelyek az egyesület kebelében a lefolyt évben tapasztaltak. Így nevezetesen a vallási surlódásokról emlékezik meg, mint olyanról amely miatt felbomlott az egyetértés és helyét gyűlölködés váltotta fel. Ennek meg kell szűnie, hogy a közös otthon egyformán kedves legyen minden tag előtt s hogy a kitűzött czélok elérhessenek. Ez után bejelentette, hogy elnöki tisztéről nagy elfoglaltatása miatt lemond, őszintén kívánva az egyesületnek sikereket. Az éljenzéssel fogadott elnöki beszéd után Osváth Andor titkár tartotta meg évi beszámolóját, amelyet az egyesület tagjainak jövő okulására ide iktatunk. A jelentés a következő:

Tisztelt Közgyűlés!

Az időnek mérhetlen tengerében gyarló, parányi csepp egy esztendő, mely észrevétlenül egyesül a régi cseppekből nagyra kiterjedt hullámokkal. A társadalmi életben, ebben a nagy tengerben, mely sokhames csendes, hanem örökké háborog és hullámai számtalan áldozatot követelnek, midőn a szenvedély viharai által felkorbácsoltatva, féket veszítve, örült zajlással rohannak végig egymás hátán, ép úgy járnak hajók, mint az Oceanón s ezeket a hajókat is ép úgy fenyegeti a vész, a hullámsír, a feneketlen örvény, mint azokat, amelyek világ-részek között közvetítik a közlekedést, a kulturát, a kereskedelmet. A társadalmi élet Oceanóján az egyesületek a hajók. Számtalan hajó szenved törést s merül el a tenger fenekére kincseivel együtt. Ezek a hajók, mint ismeretes, óriási kincsekkel vannak terhelve. Rajtuk van a nemzeti művelődés drága koronája, az egyetértés, testvériség és kölcsönös szeretet csillogó ékszereinek tömege. Amely hajó ilyen kincsekkel megrakodva száll a mérhetlen tengerre, annak erősnek, ellentállónak kell lennie. Hanem ez a feltétel nem elég a megpróbálta-

tások idejében; mert lehet a hajó bármily erős, ha a kormányosa szírtre vezeti, mégis elsüllyed. Am van eset, hogy mindkét feltétel meg van, de a legénység között számtalan akad, akik titokban tervet kovácsolnak s midőn a hajó jó széllel, duzzadt vitorlákkal halad, elvágják a köteleket és megakasztják az utjában, hogy tehetetlenné válva vészjelekkel hívja fel az óriási messzeséget abban a reményben, hogy talán jó segítség mielőtt vihar következne. S ha nem jó segély, hanem e helyett vihar áll be, vége a hajónak, elpusztul az mindenestől. Hány és hány ilyen hajótörött egyesületet láttunk már s ime egyesületünk hajója is oly zátonyra jutott, hogy ha segítséget nem kap, egy vihar tönkretelheti, mert elvágják köteleit s az egykor duzzadt vitorlák lomhán, mint gyászszálók, lógnak le az árboczokról.

Ne higyjék Uraim!, hogy nagyitok, midőn ezt állítom. Egyesületünk, dacára a böles kormányzásnak, szomorú helyzetbe jutott. Nemes céljaiból nem valósíthatott meg a múlt évben semmit, mert kebelében visszavonás támadt. Egyforma emberek, egyenlő jogok mellett harcra vitték a vallást, ezen legszentebb fogalmat és a harcból engesztelhetetlen gyűlölködés támadt, melynek átkos szelleme itt lebeg felettünk, harci kiáltását fülünkbe zúgja...

Nem tudom én, hogy ma, az egyenlőség korszakában, az egyéni szabadság korlátatlan gyakorolhatása közben, miképpen jöhet szóba a vallás, mint olyan ürügy, amely a fegyverek élesítését, az egyedek lappangó szenvedélyeinek kitörését célozza. A vallás szent. Azt illetlen kezekkel, sárral dobálni bűn, mert a vallás nem gyűlöletet hirdet, nem visszavonást szít, hanem a Szeretetet szolgálja. A Szeretet pedig nem ismerhet vallást, mert aki ezt gyakorolja, megtisztult, minden földi szennytől mentes erényt gyakorol; mert a szeretet maga a vallás, hirdette légyen Badha, Mózes, Jézus Kristus, Luther avagy Calvin!

Lehet, hogy megszűntek ma már az elleutetek, amelyek ezen egyesület fiatalágát megfontolatlan s kétes harcra vitték, lehet, hogy e perczben a Béke angyala elűzte a visszavonás ördögét, mégis meg kellett emlékezniem a múlt évben tapasztalt szomorú eseményről, mint olyanról, amely az egyesület vezetőinek minden erőfeszítése dacára is megtörtént és tagjainkat egymással szembe állította. Általánosságban meg kell jegyezniem, hogy tagjaink között voltak komoly, tiszteltemélt fiatal-emberek, akik nem azonosították megukat a megfontolatlan eseményekkel, akik a vizályt már csirájában elnyomni igyekeztek. Ezek az urak az ő komoly magatartásukért dicsőretet érdemelnek s ha egyesületünk hajója lekerül a zátonyról, ebben nem kis érdemük leend. Szükséges, hogy megvilágítsam azon okokat, amelyek az embereket egymás ellen ingerlik; amelyek nem a lélek nemes érzéit hozzák felszínre, hanem azon sálat, amely ezen érzékekről tisztulás közben leválik; azon okokat, amelyek kényszerítik az ember hiúságát, hogy egymást felülmulja, nem ugyan az erény gyakorlásában, az erkölcs tisztaságában, hanem a külső tetszetőségének előresére irányuló tökéletlen törekvésében. Ilyen ok rendszerint a nevelés hiánya, a korlátolt műveltség és a felületesség. Az élet maga nem képes minden embert egyenlő szellemben, műveltségben részesíteni, de alkalmat nyújt mindenkinek arra, hogy magát tökéletesítse. Ilyen alkalom kínálkozik egy culturegyesület kebelében, ahol szórakozás közben hasznos tanulmányokkal bővítheti mindenki ismeretkörét, társadalmi műveltséget szerezhet, hogy azután correct tagja legyen a társadalomnak. Az erre szükséges eszközök nem hiányoznak egyesületünk helyiségéből, csak igénybe kell venni azokat. Az egyesület vezetőségének arra irányult tö-

rekvése, hogy az önképzés minél szélesebb alapokra fektetve valódi rendeltetésének adja vissza körünket, hajótörést szenvedett. Tűzött ki pályázatot önálló dolgozatokra, megkísérelte az önképző összejevetek behozatalát, de a közöny, mely e kísérlettel szemben tapasztaltatott, minden törekvésnek gátat vetett. Hogy azután tagjaink soraiból azokat, akikre nagyon is ráért volna az önképzés, inkább azzal szórakoztak, hogy egymást kihívják, egymásban hibákat keressenek s egymás vallását durva módon pellengérré állítsák, az elmondottak után nem csodálható.

Átterve egyesületünk múlt évi működésére, röviden kényszerülök beszámolni. Az elmúlt év farsangjában sikerült táncmultságot rendezett egyesületünk, amelynek különösen dícsért bevezetése a szavalattal egybekötött színelőadás volt. *Muray Károlynak* Virágfakadás ez. három felvonásos vigjátéka került színre általános tetszés mellett. A közreműködők tagjaink soraiból vállalkoztak és vállalt feladataikat dícséretesen oldották meg. A nyár folyamán a Kovácspatakban rendezett egyesületünk multságot, amely, mint mindenkor, ugy most is jól sikerült és lelkesen pártoltatott. A kereszténységnek hazánkba történt behozatala és a magyar királyság megalapításának 900 éves jubileumi ünnepségén, aug. 15-én egyesületünk saját zászlója alatt vett részt. Végül kegyeletteljes ünnepélyt rendeztünk *Vörösmarty Mihály* születésének 100 éves fordulójára alkalmával, documentálni óhajtván azt, hogy hazánk halhatatlanjainak emlékéért lelkesedni egyesületünk ifjúsága soha meg nem szűnik.

Midőn az év történetével beszámoltam volna, van szerencsém a tisztelt közgyűlésnek tisztségemet rendelkezésére bocsájtani, őszintén kívánva: segítse a mindenható ezen egyesületet, hogy kitűzött céljait soha szem elől ne téveszthesse; terelje el ezen közös otthon felől azon sötét fellegetek, amelyekből nem egy fenyegető villámsugár lövelt ki, hogy egy negyedszázados épület falait halomra döntse; éltesse Isten jórátörékvő tagjait sokáig, hogy ápolhassák, óvják a békét, mely nélkül egy egyesület céljainak nem élhet; végezetül kívánom, hogy a leköszönő tisztikar és választmány becsületes tradíciói vezessék az ujon választandókat, hogy itt újból az egyetértés, a barátság, a szeretet leljen tanyára!

A titkári beszámolót ünnepélyes csendben hallgatták, elismerve az abban foglalt igazságokat. Ez után az évi számadás, majd az 1901. évi költségvetés felolvasása következett. Mindkettőt elfogadták. A régi tisztikar, előző kijelentéséhez ragaszkodva, ekkor lemondott. A visszalépő elnökhöz és tisztikarhoz *Weisz Mór* vál. tag intézett meleghangú beszédet, elismerve a maga és az egyesületi tagok nevében fáradhatlan munkásságukat s kérve őket, hogy ha nem is lesznek továbbra tisztviselők, maradjanak az egyesület pártfogói, támogatói. Az új választás ez után megejtetvén, elnöké *Rózsa Vitált*, a sz. Benedekrendi főgymnasium tudós tanárát, alelnökké *Metz Sándort*, titkárrá *Kiss Árpád* eddigi másod, II. titkárrá *Szekely József* vál. tagot, könyvtárnokká *Szabó Ferenc* helyettes házagyót, pénztárnokká *Kardos Dezsőt*, ellenőrré *Szatslauer Gyulát*, háznagygyá *Vierigl Dezsőt* választották meg. A választmányban tagok lettek: *Brutsy János*, *Scheiber Rezső*, *Jedlicska Rezső*, *Bargel Mihály*, *Paulovits Géza*, *Gerenday József*, *Schönbeck Imre*, *Krausz Soma*, *Wottka Gyula*, *Weisz Mór*, *Weisz Náudor*, *Mladoniczky György*, *Lövinger Ernő*, *Ughy Sándor*, *Frank Ferencz*, ifj. *Láng Lipót*, *Németh Géza*, *Schvarcz Géza*.

Az új tisztikar és választmány eképen egyhangulag megválasztatván, az új elnökért küldöttség ment. Az érkező *Rózsa Vitált* *Brutsy*

János üdvözölte, őszintén kívánva neki sikert. Az új elnök meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést és megválasztatását, mindenekelőtt az ifjúsághoz szólott, felkérdezővén a tagokat, vajjon ismerik-e az egyesület céljait s ha igen, hajlandók-e ezen célokért küzdeni s őt elnöki tisztében támogatni. A tagok éljenzés között tettek ünnepélyes ígéretet, hogy az egyesület céljainak megvalósításáért küzdeni s őt támogatni fogják. Ez után a közgyűlés véget ért. A kereskedő ifjúság önképző egyesületének sorsa ezzel el van döntve, mert miut láttuk, a tagokat új szellem hatotta át s bárha a régi elnök és tisztikar minden törekvésével azon volt, hogy az egyesület céljainak megfelelően, ugy látszik az ő tradícióik jó kezekbe vannak letéve; *Rózsa Vitál* ur személye és egyénisége pedig teljes biztosíték arra, hogy az egyesület kebelében helyreáll a béke, melyet egyáltalán nem lehet nélkülözni, a szeretet, mely nélkül közös célok meg nem valósíthatók. Kívánjuk, hogy így legyen!

Rip.

HIREK.

Heti naptár:

FEBRUÁR.

28 Csütörtök Román.

MÁRCZIUS.

1 Péntek Jézus landás.

2 Szombat Szimplicz

— **Legfelsőbb elismerés.** Romjában hever már a párisi nagyszerű világiállitás, de még sokáig él azoknak a férfiaknak az emlékezete, akik létrehozásán fáradoztak és sikerében büszkölödtek. Magyarország is méltóan vett részt a nemzetek versenyében, ami egész sereg derék magyar hazafi vállalt munkájának gyümölcse. Erdemüket elismerték már a külföld és elismerni sietett a király is. A kitüntetett nagyok díszes névsorában olvassuk *biboros-hercegg* *primásunk* nevét is, akik a király nemes fáradósaiért *legfelsőbb elismerésével* tüntetett ki.

— **Királyi kitüntetés.** *Maszlaghy Ferencz* praelatus kanonokot, a főszékesegyház műkinceseinek tudós örét, a király a *Ferencz József* rend középkeresztjével tüntette ki. A tudós főpap ezen kitüntetése kapcsolatos a párisi világiállítással, amelynek magyar osztályában a *Basilica* műkincei az ő tervei szerint lettek bemutatva. Régen ért érdemesebb férfit a királyi kegy s midőn e fölött érzett örömlünknek őszinte kifejezést adnánk, kívánjuk: viselje soká a kitüntetés jelvényét!

— **Uj kanonokok.** Mint igen megbízható forrásból értesülünk, a pozsonyi társas káptalanban üresedésben levő két kanonoki helyet *Bergmann József* pazmaneumi alkormányzóval és br. *Gudenus Arthur* szentszéki jegyzővel fogják betölteni. A pazmaneumi alkormányzó *tisztségére* *Eitner Elemér* Ákos főszékesegyházi succentor van kizemelve.

— **Lakoma Forster Géza tiszteletére.** *Forster Gézának*, az O. M. G. E. elnökének a vas-korona renddel történt kitüntetése alkalmából kedden este Budapesten a Royal-szállóban fényes bankettet adott a magyar gazdatiszadalom. A lakomán városunkból *Frey Ferencz* országgy. képviselő, a vármegyebeli gazdák közül *Geiger Ferencz* nárai számtartó vettek részt. A banketten az ünnepeltre *Frey Ferencz* is poharat üritett, lelkesen emlékeztvén meg arról, hogy *Forster Géza* városunk fia és kitüntetése városunkra is fényt vetett.

— **Iskolalátogatások.** *Vargyas Endre* kir. tanácsos, tanfelügyelő most végzi városunkban a szokásos iskolalátogatásokat. Amint értesülünk, a kir. tanfelügyelő a tanítás eredményével mindenütt meg van elégedve.

— **Böjti felolvasás.** A Szentgyörgymező kerületi olvasókörben f. hó 3-án — vasárnap — dr. *Babura László* főszékesegyházi karkáplán, köri elnök, böjti felolvasást tart, amely esti 6 órakor veszi kezdetét. A vallásos szempontból sokat ígérő felolvasásra a tagok családjakkal együtt hivatalosak.

— **Halálozás.** *Özv. Hübschl Antalné*, néhai *Hübschl Antal* volt városi orvos neje, f. hó 26-án életének 72 ik évében hosszas szenvedés

után jobblétre szenderült. A köztisztelt matrona halála az esztergomi ev. ref. egyházra nézve nagy veszteséget jelent. Ő volt a kis egyháznak alapítója óta legbuzgóbb híve, aki sohasem szűnt meg azt hathatós segítséggel támogatni. Végrendeletében 400 koronát hagyott az ev. ref. egyház javára. Temetése f. hó 28-án, ma d. u. 3 órakor, leend és koporsója felett Pályi Sándor ev. ref. lelkész mond búcsuztatót, ravatalára az ev. ref. hívek közös gyűjtés útján koszorút helyeznek. Nyugodjék békén Zsuzsónéni boldogult férje mellett, akit imádásig szeretett s akit oly hamar követett oda, hol nem fáj többé semmi!

— **Évi közgyűlés.** A városi ipartestület március 10-én d. e. 10 órakor tartja évi rendes közgyűlését a városház tanácstermében. A közgyűlés a következő tárgysorozattal rendelkezik: 1. Titkári jelentés az előjárásról 1900. évi működéséről. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése. 3. Az 1900. évi zárszámadás és mérleg bemutatása. 4. Az 1901. évi költségvetés megállapítása. 5. Elnök és számvizsgáló bizottság választása. 6. A betegsegélyező pénztár közgyűlésére 30 kiküldött választása. 7. Egyéb indítványok. 8. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag választása. A közgyűlésen csak azon indítványok lesznek tárgyalhatók, melyek 20 tag aláírásával a közgyűlés előtt 4 nappal a titkári hivatalnál beadatnak.

— **Az esztergom-vidéki gazdasági egyesület** harminczharmadik évi rendes közgyűlését március 2-án d. u. 2 órakor tartja meg. A közgyűlés a vármegyei tanács termében fog lefolyni s a következő tárgyai lesznek: elnöki jelentés 1900 évről; két alelnök és 40 igazgatósági tagnak megválasztása; titkári választás; számadás és a vagyoni állapot bejelentése; a számvizsgálók jelentése; a pénztárnokoknak adandó felmentvény; a f. évi költségvetés megállapítása; az alapszabályok némely pontjának megváltoztatása; a vármegyei központi mezőgazdasági bizottsággal való együttes működésre vonatkozó javaslat; részvételi terv a Pozsonyban 1902 évben rendezendő terménykiállításra vonatkozólag stb. stb. A közgyűlés iránt érthető érdeklődés mutatkozik.

— **Választás.** Az „Esztergomi ipartestület“ kebelében fennálló békéltető bizottság segéd tagjainak megválasztására, valamint az „Esztergomi ipartestületi betegsegélyező pénztár“ f. évi rendes közgyűlésére a biztosításra kötelezett segéd munkások közül választandó kiküldött megválasztására f. é. március 3 napjának d. e. 11 órája tüzetett ki. A gyűlésen dr. Földváry István városi főügyész, iparhatósági biztos fog elnökölni. Választandó lesz 25 rendes és 4 póttag. A betegsegélyező pénztár közgyűlésére pedig 60 kiküldöttet fognak választani.

— **Felfüggesztett jegyző.** Kracker Henrik süttői jegyzőt hivatalának elhanyagolása s egyéb szabálytalanságok miatt vármegyénk kormányzó alispánja felfüggesztette hivatalától és ellene a fegyelmi eljárást elrendelte. A süttői jegyzőség teendőit ideiglenesen Bajcs György bajóthi jegyző látja el. Kracker alig másfél éve választott meg Süttőre mint a vármegye egyik legkitünőbb segédjegyzője, akitől méltán várhatták, hogy a beléje helyezett bizalomra rászolgál. Épen ezért érthető, hogy mivégből hanyagolta el hivatalát. Kakass László h. vőszolgabíró tegnap tartotta meg ez ügyben a fizsgálatot.

— **Új iparkamarai megbizottak.** A városházán tegnap tolyt le az iparkamarai megbizottak választása. Az eljárást dr. Földváry István városi főügyész, iparhatósági biztos vezette idb. Brenner József, Dóczy Ferenc, Neumayer Károly és Rudolf Mihály bizalmi férfiak közreműködésével; a jegyzői tisztet Rothnagel Ferenc főjegyző teljesítette. Örömmel konstatáljuk, hogy a választás iránt úgy a kereskedő mint az iparos világ feltűnően érdeklődött, documentálván azt, hogy a választás komoly megfontolást igényel. A választás d. u. 4 órakor fejeztett be. Megválasztottak: az iparos részből Dóczy Ferenc és Wánitsék Rezső; a kereskedői részből Fr. Ferenc és Brutsy János; póttagok lettek: Magyar László, Draxler Alajos, Rudolf Mihály és Marosy József.

— **Sorozás.** Holnap reggel hangosak lesznek városunk utcái. Jó borizú hangon, sokszínű pántlikákkal feldiszipve fogják énekelni az ujonczok, hogy:

„Semmi babám semmi
Így kell ennek lenni! . . .

Már t. i. annak, hogy ők most mérték alá fog-

nak állani. A sorozó bizottság vezetője Andrassy János kir. tan. kormányzó alispán lesz. A 26-ik gy. ezred részéről Sztanic György a honvéd-ég részéről Satarei Lajos őrnagyok, illetőleg Szestey és Stadruker főhadnagyok, polgári részből Vimmer Imre polgármester, dr. Mátray Ferenc megyei t. főorvos Brutsy János és Dóczy Ferenc bizalmi férfiak lesznek jelen. Az esztergomi járásban f. hó 4-én veszi kezdetét a sorozás.

— **A halászléi társulat** f. hó 24-én Vimmer Imre polgármester elnöke alatt választást tartott, amelyen az érsekséget dr. Palkovich Jenő ügyész, a vallásalapítót Berzeviczy József szántartó képviselte. Az ülés a márcz. 7-iki orsz. halászléi kongresszusra Messlény Benedek által előterjesztett szándékolt javaslattal foglalkozott s annak minden pontját magáévátta. A kongresszuson a társulatot Geiger Ferenc főkapitányi számtartó, alelnök fogja képviselni s különös felkérés folytán a halászléi tilalomidő rövidebbre szabásának érdekében fog felszólalni. Itt említjük meg, hogy az ország tekintélyesebb halászmesterei f. hó 6-án Budapesten Fanda Pal budapesti halászmester elnöklése mellett értekezletet tartanak, hogy a kongresszuson saját érdekeiket érvényre juttathassák. Az esztergomi halászmesterek közül Borz András fog részt venni az értekezleten.

— **Évi jelentés.** A városi kisdudovó egyesület 1900 évi működéséről szóló értesítőt a napokban küldötték meg a tagoknak és az érdeklődőknek. Az egy nyomtatott ívre terjedő füzet belső előlapja az intézet védnöke: Vaszary Kólos bíbornok hercegeprimásnak van szánva. Ez után az egyesület igazgatósága és választmányja van bemutatva. Elnök Wenczell Antal praetulus kanonok, papnevelő intézeti kormányzó, alelnök Messzén János, igazgató: dr. Fehér Gyula, aligazgató Vimmer Imre, ügyész Szecskay Kornél, titkári Maros Antal, pénztáros Major János, orvosok dr. Feichtinger Sándor és Haugh Lambert. A választmányban városunk honoratiarainak díszes névsorát olvassuk. A füzet ismerteti a f. é. jan. 13-án tartott évi közgyűlés lefolyását, közli Wenczell Antal elnöknek magas szárnyalású, vallásos áhitattal áradó, elequens beszédét majd Maros Antal tartalmas titkári beszámolóját, s az 1900 évi decz. 22-én tartott karácsonyi ünnep lefolyását. Igen érdekes azon kimutatás, amely megismerteti, hogy az intézetben megnyitása óta 3317 kisdudovát tartott s 1900-ban 453 járt be. Ezen utóbbiak közül 114 róm. kath., 34 mózesvallású és 5 ág. ev., illetve ev. ref. vallású volt. Fiu járt 86, leány 67. A kir. városból 105, Vizivárosból 17, Szent Tamásról 30 és Szentgyörgymező kerületekből 1 gyermek látogatta az óvóintézetet. Korra nézve 2 1/2 éves 8, 3 éves 36, 4 éves 55, 5 éves 31 és 6 éves 24 gyermek járt az óvóba. Óvodadíjából befolyt 616 kor. 50 fill. A székes-főkapitány 68 kor. 50 fillérvnyi segélyéből 15 szegénysorsú kisdudovát látogatta díjtalanul az intézetet. Pénztári bevétele 2296 kor. 48 fillér, kiadása 1856 kor. 78 fillér volt az egyesületnek s így 439 kor. 70 fillér maradvány mutatkozik s ebből Wenczell Antal kanonok 200 koronás alapítványának levonásával maradt megtakarítás: 239 kor. 70 fillér. A költségvetés bevételei 1940 kor. 90 fillérrel, kiadásai pedig 2407 koronával irányoztattak elő. Az egyesületnek jelenleg 25. 230 kor. 70 fillér vagyona van, amelyből 2000 korona becsértéket a ház képvisel, tehát készpénzben, könyvényben és alapítványban 5239 kor. 70 fillérrel rendelkezik. Terheli az intézetet 314 kor. tartozás, amelylyel a városi árvtár annak idején kisegítette. Az egyesületnek most 79 alapító és 144 részvényes tagja van.

— **Egy kis kirándulás.** A diákéletnek mindig meg vannak a maga apró kellemetlenségei. Ha nem tanul a diákember, a komoly tanáruk szépségesen szekundába pónálják őket s ráadásul a szülőket is értesítik erről. Ekkor aztán beáll az a kellemetlen helyzet, hogy a haragvó atyus jövőre való okulás végett közvetlen közelből ismerteti meg fiacskájával a nádpálcza hajlékonyságát. Megtörténik azonban, hogy a diák ur észreveszi a készülődő vihart és menekül a szülői házból messzire. Előbb azonban levelet ír az apjának. Beismeri, hogy rossz diák volt, szégyenli s bejelenti hogy örökre elmegy, talán vissza sem tér soha. . . . Így tett két budapesti diák: Vakan Dezső és Szabó Ernő is. Levelet írtak szüleiknek, azután vonatra ültek s meg sem álltak Esztergomig. Itt elfogyott a pénzüik és a rendőrség kezére kerültek.

Az aggodó szülőket értesítették megtévedt gyermekeik hollétéről, eljöttek értük, elvitték őket s talán a nádpálcza is sarokba került az édes viszontlátás örömei között.

— **Korcsolyázás kivilágítás mellett.** A torna egyesület műjégy pályáján, dacára az enyhe napoknak, a korcsolyázás szakadatlanul folyik, és pedig az esti órákban. A két utóbbi enyhe nap a pályát erősen megrongálta, miért is az egyesület kedden napjegyeket nem is adott ki, hanem díjtalanul megengedte a korcsolyázást. Ma azonban a jégpálya ismét jó karban van. Esti hat, majd fél hét órától van a pálya világitva, melyet napról napra többen látogatnak. Vig társaságok verődnek össze, s búcsuztatják napról napra a jéget.

— **Megőrült tolvaj.** Porubek Samuné, akiről megirtuk, hogy alig került ki a kórházból, már is lopáson kezdte, a városi rendőrségi fogházban megőrült. Összetörte a cellában lévő kályhát, butorzatot s alig voltak képesek lefogni az örvöngő asszonyt. Porubeknél tegnap beszállították a közkórházba, ahol megfigyelik s ha tényleg közveszélyes örültnek bizonyul, el fogják szállítani valamelyik elmeorvóintézetbe.

— **Ellopott pénztárcza.** Bieber Ferencz üvegyári munkás f. hó 16-án a csiszolóműhelyben letette egy 20 koronás bankjeggyel, egy osztályosjeggyel és egy fényképpel bélelt tárcsáját s alig hogy félrefordult, jóságának csak hült helyét találta. A szegény munkás azonnal jelentést tett az esetéről a csendőrségnek, jelezvén, hogy egyik társára gyanakodik. A csendőrök vallatásra fogták a megjelölt embert, aki azonban körömszakadtáig tagadta a lopás vádját. A nyomozás során kiderült, hogy a tárcsát bizonyosan a műhelyben levő kályhába vetette a tettes; mert a hamu között a fénykép érzelmét — gyorsfényképről van szó — megtalálták. A rejtélyes ügyben a vizsgálat tovább folyik.

— **Tanítás.** A német nyelv és kézimunka tanítását gyermekeknek olesón elvállalnám ha kellő számu tanítványom jönne össze. Kérem tehát a t. szülőket, hogy b. ajánlataikat február 20-ig 47 szám alatt küldjék a kiadóhivatalba.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A rokonok.

Idősb Szklenár Mihály a múlt hó vége felé a határban járván, Szklenár Jánost azon szavakkal üdvözölte, a mely szavak használatát a Btk. 261. §. szerint beületesértést képez. Kérvén így szive indulatját, hazatogyott s ott a közös konyhán lakó menyét, ifj. Szklenár Mihálytán támadta meg, tettelesen bántalmazván a menyecskét. A rokon sértettek azonban nem türték el az öreg illetén cselekedeteit s f. hó 26-án a büntető bír. előtt tárgyalódott a két eset. Az öreg vádlott, a ki felett már 70 év zivatara vonult át, tagadott, mint a parancsolat. Hiába valónak bizonyult azonban a következetes tagadás, mert a fia is rávallotta a valóságot, 3 tanu társával együtt, mi alatt vádlott neje azt híven, hogy ez is járja, közbeszólásaival kelemetlenkedett; olyannyira, hogy a bír. kénytelen volt őt a teremből kiutasítani. Az öreg ember pedig, — a kértrendbeli becsület-sértés vétsége rábizonyulván — 10—10 korona pénzbüntetésre ítéltetett.

Felelős szerkesztő és lapfajdonos: GBRENDAY JÓZSEF

Chief-Office 48. Brixton-Road London S. W.

Thierry A. gyógyszerész
vérképző és tápláló valódi
Hämatin-Pastillája

a legmegbízhatóbb szer a vérszegénység, sápkór- és ezen betegségek következményei ellen. Mindenki ovakodjon a gyomorideget tüligató- és eltompító nehéz vasboroknak használatától és csakis ezen kellemes könnyű asszimiláló hatású pastillákkal használja, minden doboz (7.) a készítőnek aláírásával van ellátva.

1 doboznak ára francó posta útján a pénz-néke előzetes beküldése ellenében 4 korona.

Thierry A. gyógyszerésznek Balzsam gyára
Pregrada, Rohitsch-Sanerbrunn mellett.